

ОБЛІК ВИТРАТ НА ВИРОЩУВАННЯ МОЛОДНЯКУ ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ

(Представлено к.е.н., проф. Суліменко Л.А.)

У статті розкрито сутність витрат на вирощування молодняку великої рогатої худоби, розглянуто їх класифікацію за П(С)БО 16. Здійснено групування об'єктів обліку витрат тваринництва в системі управління аграрних підприємств. Розглянуто порядок формування інформації по витратах в галузі тваринництва на бухгалтерських рахунках.

Ключові слова: витрати, виробництво, облік, тваринництво, об'єкти обліку витрат

Постановка проблеми. Облік виробничих витрат і калькулювання собівартості продукції тваринництва є найважливішою ланкою бухгалтерського обліку сільськогосподарського підприємства. Управління підприємством у цілому та за функціями управління неможливе без отримання достатньої, достовірної, облікової та оперативної інформації. Проте якщо управління виробничим процесом, управління персоналом, управління технічною підготовкою виробництва ґрунтуються переважно на даних оперативного обліку, то управління виробничими витратами та собівартістю аграрного виробництва неможливе без наявності достовірної бухгалтерської інформації.

Аналіз основних досліджень і публікацій. В економічній літературі теоретичним і практичним проблемам витрат та калькулювання собівартості продукції приділяється велика увага в роботах М.Т. Білухи, Ф.Ф. Бутинця, С.Ф. Голова, З.В. Гуцайлюка, В.В. Сопка, М.С. Пушкаря, Л.К. Сука та ін.

Метою статті є дослідження системи обліку витрат на вирощування молодняку великої рогатої худоби (ВРХ).

Викладення основного матеріалу. В ринкових умовах господарювання набувають актуальності проблеми формування вітчизняного ринку м'яса великої рогатої худоби в системі виробництва (ресурси, технології, обсяг продукції) — збут (ринок продукції, ціноутворення, споживання) — економічна ефективність (рівень рентабельності, прибуток, собівартість). Впродовж досить тривалого періоду в Україні спостерігається стійке скорочення чисельності поголів'я ВРХ в усіх категоріях господарств, внаслідок чого обсяги виробництва яловичини і телятини зменшилися до критичного рівня, що вже поставило під загрозу продовольчу безпеку та негативно впливає на загальний економічний стан розвитку АПК, звужує його експортний потенціал [4].

Виробничо-господарська діяльність будь-якого сільськогосподарського підприємства неможлива без витрат ресурсів, тобто спочатку мають місце витрати ресурсів, а потім – результати, пов'язані з цими витратами. А основним мотивом діяльності підприємства в ринкових умовах є максимізація прибутку. Реальні можливості реалізації цієї стратегічної мети в багатьох випадках обмежені витратами виробництва та попитом на продукцію, що виробляється. Отримання найбільшого

ефекту з найменшими витратами, економія ресурсів, залежать від того, як підприємство вирішує питання управління витратами, котре передбачає пошук способів їх зниження. Витрати є основним обмежником прибутку і одночасно головним чинником, який впливає на фінансові результати діяльності[3].

Згідно законодавчої бази, перелік об'єктів обліку витрат, як одного з елементів облікової політики господарства, визначається ним самостійно. Для сільськогосподарських підприємств об'єкти обліку витрат встановлені Методичними рекомендаціями з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств [5]. Об'єктами бухгалтерського обліку витрат у тваринництві виступають: види тварин або однорідні групи біологічних активів тваринництва [2].

В залежності від характеру виробництва та організаційної структури сільськогосподарського підприємства в загальному вигляді численні об'єкти обліку витрат тваринництва, Суворова Н.І. пропонує об'єднати в наступні групи(рис. 1) [3].

У тваринництві, як і в інших галузях, понесені витрати неоднорідні. Вони включають різні конкретні матеріальні витрати (корми, біопрепарати, медикаменти тощо), витрачену працю, амортизацію основних засобів і т.п. При цьому бухгалтерський облік у тваринництві покликаний забезпечити суворий поділ витрат за їх видами. У цілому побудова обліку витрат у тваринництві має ряд відмінностей, що визначається особливостями галузі [1].

Оскільки в тваринництві, як правило, не існує тривалих розривів у строках вкладень коштів і виходу продукції, вважається, що всі витрати даного календарного року відносяться до виробництва продукції цього року. Тобто, в бухгалтерському обліку немає необхідності розмежовувати витрати тваринництва по суміжних роках. Всі витрати в тваринництві відображаються на рахунках з обліку витрат під продукцію поточного року.

Як відомо, облік витрат на біологічні перетворення біологічних активів в тваринництві і вихід продукції тваринництва ведуть на субрахунку 232 «Тваринництво», на дебеті якого відображують витрати, а по кредиту - вихід продукції за справедливою вартістю, зменшеною на очікувані витрати на місці продажу.

У тваринництві немає великої різноманітності виконуваних робіт. Технологічний процес виробництва тут характеризується однорідністю виконуваних операцій: годування і догляд за худобою, отримання продукції. Причому всі ці операції, як правило, протікають безупинно і не розмежовуються суворо в часі. Отже, в тваринництві відсутня чітко виражений поділ витрат у часі за видами робіт і окремими операціями. Тому в бухгалтерському обліку не групують витрати за цією ознакою. Нарешті, в тваринництві виробничий процес, як правило, сконцентрований, наприклад, виробництво продукції молочного тваринництва – на фермах, свинарства – на свинофермах і т.д. Отже, в бухгалтерському обліку не виникає складнощів у розмежуванні витрат по окремим виробничим підрозділам, за винятком випадків, коли один вид тварин міститься на кількох фермах.

Отже, в тваринництві розмежування витрат та отримання відповідних підсумкових даних повинно забезпечуватися за основними видами виробництв і групами тварин, за основними видами витрат, а при розосередженості виробництва витрати розмежовують за підрозділами.

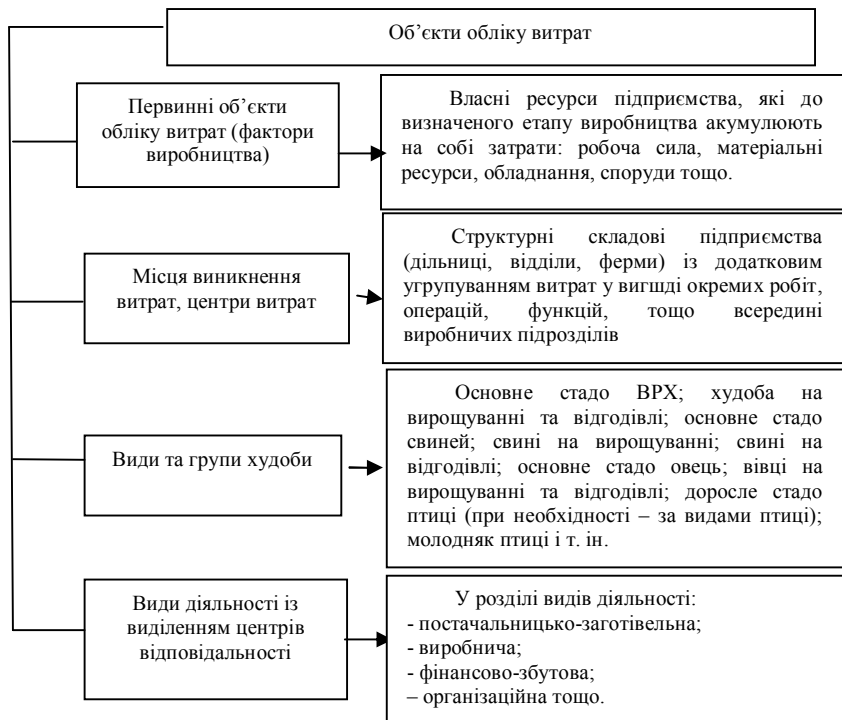

Рис. 1 Групування об'єктів обліку витрат тваринництва в системі управління аграрних підприємств

Розмежування витрат за першою ознакою забезпечується за рахунок їх побудови аналітичного обліку. Аналітичні рахунки витрат відкривають по основних галузях тваринництва, а всередині галузі – по кожному виду виробництва або групі худоби. Розмежування по другій ознаці досягається за рахунок відповідної побудови облікових реєстрів.

Висновок. Отже, важливим для всіх підприємств аграрної галузі є визначення ступеня використання ресурсів прямих матеріальних і трудових витрат у виробництві; витрат на організацію і обслуговування виробничих процесів, витрат на управління. В свою чергу в практиці господарювання на конкретному підприємстві під час визначення об'єктів обліку витрат доводиться виходити не лише із загальних визначень, а враховуючи його особливості технології виробництва, тип організації виробництва, структуру управління підприємством, технічні параметри продукції, що виробляється, ступінь розвитку внутрішніх госпрозрахункових відносин і ін., тому встановлення об'єктів обліку витрат індивідуально кожним підприємством пропонується, виходячи із представленої номенклатури, в цілях забезпечення отримання інформації, яка придатна для прийняття обґрунтованих управлінських рішень менеджерів.

Список використаної літератури:

1. Кернасюк Ю. В. Ринок м'яса ВРХ в Україні: проблеми і перспективи/ Ю. В. Кернасюк // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.agro-business.com.ua/ekonomichniy-gektar/5253-rynok-miasa-vrkh-v-ukraini-problemy-i-perspektyvy.html>

2. Методичні рекомендації з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт послуг) сільськогосподарських підприємств, затверджені Наказом Міністерством аграрної політики України від 18.05.2001 р. № 132 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1021.122.0>.

3. Миронова А.В. Організація облікового процесу біологічних активів тваринництва / А.В. Міронова, В.П. Гринь // [Електронний ресурс] – Джерело доступу: http://www.rusnauka.com/12_KPSN_2013/Economics/12_134971.doc.htm

4. Нагорнюк О.П. Формування виробничих витрат в галузі тваринництва в умовах нестійкої цінової кон'юнктури ринку // О.П. Нагорнюк // Сталий розвиток економіки. – 2014. – № 3. – с. 201-206

5. Суворова Н.І. Об'єкти обліку витрат тваринництва в системі бухгалтерського обліку аграрних формувань / Н.І. Суваорова // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://magazine.faaf.org.ua/ob-ekti-obliku-vitrat-tvarinnictva-v-sistemi-buhgalterskogo-obliku-agrarnih-formuvan.html>

References:

1. Kernasiuk Yu. V. *Rynok m'iasa VRKh v Ukraini: problemy i perspektyvy* [Cattle meat market in Ukraine: problems and prospects] available at: <http://www.agro-business.com.ua/ekonomichniy-gektar/5253-rynok-miasa-vrkh-v-ukraini-problemy-i-perspektyvy.html>

2. The Ministry of Agrarian Policy of Ukraine (2001), "Guidelines for planning, accounting and calculation of cost of goods (works, services) farms", available at: <http://www.rada.gov.ua>

3. Myronova A.V. *Orhanizatsiia oblikovohoprotsesu biolohichnykhaktiviv* [An organization of biological assets Livestock] available at: http://www.rusnauka.com/12_KPSN_2013/Economics/12_134971.doc.htm

4. Nahorniuk O.P. *Formuvanniavyrobnychkykhvytrat v haluzitvarynnytstva v umovakhnestijkoitsinovoikon'iunkturyrynku* [Formation of production costs in the livestock industry in terms of price unstable market conditions] *Stalyjrozvytokekonomiky* [Sustainable economic development], 2014, no. 3, pp. 201-206

5. Suvorova N.I. *Ob'ektyoblikovytrattvarynnytstva v systemibukhhalters'kohoblikuahrarnykhformuvan'* [Objects livestock cost accounting in the accounting system of agricultural formations] available at: <http://magazine.faaf.org.ua/ob-ekti-obliku-vitrat-tvarinnictva-v-sistemi-buhgalterskogo-obliku-agrarnih-formuvan.html>

ПОЛЩУК Світлана Леонідівна – магістр Житомирського національного агроекологічного університету, спеціальність «Облік і оподаткування».

Наукові інтереси:

- обліково-методичні аспекти бухгалтерського обліку витрат на виробництво продукції тваринництва